

## การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ที่เสี่ยงต่อโรกระบบทางเดินหายใจ ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน

### A Comparative Study of Knowledge of People at Risk of Gastrointestinal Diseases Breathe with Thai Traditional Medicine and Modern Medicine

พุทธรักษา ขับผักแว่น\* และ ศุภะลักษณ์ ฟักคำ  
Phuttaraksa Khabphakwaen\* and Supalak Fakkham

สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จังหวัดกรุงเทพฯ 10300  
Department of Applied Thai Traditional Medicine, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300

\*To whom correspondence should be addressed. e-mail: noingnunanni240231@gmail.com

Received: 2 November 2023, Revised: 13 January 2024, Accepted: 20 February 2024

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อทราบถึงความรู้ของประชาชนผู้ที่เสี่ยงต่อโรกระบบทางเดินหายใจ ทางด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ในด้านการแพทย์แผนไทยกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 คน จากการจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยจำนวน ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.7 เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 77.2 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 35.3 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 92.4 ทราบเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของระบบหายใจ และเรื่องการป้องกันตนจากการติดโรกระบบทางเดินหายใจในการแพทย์แผนปัจจุบัน ส่วนความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย พบว่าร้อยละ 88.6 ทราบถึงยาสมุนไพรเดี่ยว สามารถนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรกระบบทางเดินหายใจ รองลงมาคือ ร้อยละ 65.7 ทราบถึงเรื่องธาตุทั้ง 4 ในร่างกายของมนุษย์ ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย และผลจากการเปรียบเทียบความรู้ในด้านการแพทย์แผนไทยกับการแพทย์แผนปัจจุบัน บ่งบอกได้ว่าความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย ส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ความรู้ และมีสื่อเกี่ยวกับสมุนไพรเดี่ยว ส่วนของในเรื่องโครงสร้างระบบการเกิดโรค อาการของโรค การใช้ยาสมุนไพรในรูปแบบตำรับยั้งขาดความรู้เป็นอย่างมาก

**คำสำคัญ :** การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบัน ความรู้ โรกระบบทางเดินหายใจ

#### Abstract

This research was a survey aimed at assessing the knowledge of people at risk of respiratory disease in Thai traditional medicine and modern medicine, and to compare knowledge in Thai traditional medicine and modern medicine among 105 people using an online questionnaire. The statistics used for data analysis were amount, percentage, and content analysis.

The results of the research showed that 65.7 percent were female and age between 31-40 years old, 77.2 percent graduated with a bachelor's degree, 35.3 percent were employees of the company, 92.4 percent knew about the function of the respiratory system and self-protection from respiratory disease in modern medicine. As for the knowledge of Thai traditional medicine, it was found that 88.6 percent were aware of single herbal medicines that could be used in health care in respiratory diseases, followed by 65.7 percent who were aware of the four elements in the human body according to Thai traditional medicine. The results from the comparison of knowledge in Thai traditional medicine with modern medicine indicate that most of the promotion and educational materials focus on single herbs. However, knowledge about the mechanisms of disease development, disease symptoms, and the use of herbal medicine in the form of formulations is still greatly lacking.

**Keywords:** Thai Traditional Medicine, Modern Medicine, Knowledge, Respiratory System Diseases

## บทนำ

การดูแลสุขภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) สร้างความกังวลใจให้กับคนทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทย ซึ่งไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในวงศ์ใหญ่ที่เป็นสาเหตุของโรคทั้งในสัตว์และคน ไวรัสโคโรนามีหลายสายพันธุ์ทำให้สามารถเกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่มีอาการรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) โรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบในช่วงปี 2019 ส่งผลกระทบแก่หลายประเทศทั่วโลก อาการทั่วไปของโรคโควิด 19 ที่พบมากที่สุดคือ ไข้ ไอ ลื่นไม่รับรส จมูกไม่ได้กลิ่น และอ่อนเพลีย อาการที่พบน้อยกว่าแต่อาจมีผลต่อผู้ป่วยบางรายคือ ปวดเมื่อย ปวดหัว คัดจมูก น้ำมูกไหล เจ็บคอ ท้องเสีย ตาแดง หรือผื่นตามผิวหนัง ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ติดเชื้อโควิด 19 มีอาการหนักและหายใจลำบากในกรณีที่อาการรุนแรงมาก อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิต ผู้สูงอายุและมีโรคประจำตัว เช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน หรือมีแนวโน้มที่จะมีอาการป่วยรุนแรงกว่า สำหรับปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อความรุนแรงของโควิด-19 ได้แก่ อายุ เพศ โรคประจำตัวเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไตวาย มะเร็ง และประวัติการสูบบุหรี่ [1-2]

นอกจากการรักษาโรคโควิด 19 ตามแนวทางการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบันหรือการดูแลสุขภาพในปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีระบบการดูแลสุขภาพยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือกเข้ามาเป็นตัวเลือกในการดูแลสุขภาพ ประกอบกับชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจเรื่องการอนุรักษ์การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกมากขึ้น ทำให้คนหลาย ๆ กลุ่มพยายามศึกษาและหาความรู้มากขึ้นเพื่อจะได้ดูแลตนเองและคนในครอบครัว การตรวจการวินิจฉัย การบำบัด หรือการป้องกันโรค ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย สามารถศึกษาได้จากเนื้อหาในพระคัมภีร์ต่าง ๆ และเภสัชกรรมไทย [3]

ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ในการดูแลสุขภาพ เนื่องจากมีโรคระบาดติดต่อที่มีผลต่อโรคระบบทางเดินหายใจที่ทำให้คนส่วนใหญ่หันกลับมาดูแลตนเองมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งสื่อต่าง ๆ ทั้งจากทางการแพทย์หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมาอย่างแพร่หลาย ทำให้ประชาชนผู้ที่สนใจต่อการดูแลสุขภาพได้ศึกษาและนำไปใช้จริง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจากสื่อต่าง ๆ และความตั้งใจจากการศึกษาเพิ่มเติมของประชาชนว่าได้รับความรู้มากขึ้นเพียงใด จากทั้งทางด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน จากการวิจัยนี้จะได้ทราบถึงความรู้ที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจมีความรู้จากการแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์แผนปัจจุบันมากขึ้นเพียงใดและสามารถนำไปใช้ในการจัดทำสื่อความรู้จากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนต่อความรู้ดังกล่าวให้ประชาชนได้มีความรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น โดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไปในอนาคต

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงความรู้ของประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจทางด้านการแพทย์แผนปัจจุบัน
2. เพื่อให้ทราบถึงความรู้ของประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจทางด้านการแพทย์แผนไทย
3. เพื่อให้ทราบถึงความรู้ของประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจเมื่อนำความรู้ทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบันมาเปรียบเทียบกัน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั่วไปผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรคระบบทางเดินหายใจจากกลุ่มออนไลน์ทางโซเชียลและได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane [4] ได้จำนวน 105 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ อายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถอ่านออกเขียนได้ มีสติสัมปชัญญะ และสมัครใจเข้าร่วมตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายและไม่ต้องพบปะพูดคุยกันโดยตรง แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการทำงาน ข้อมูลสุขภาพ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ประกอบด้วย เพศ อายุ ช่วงเดือนเกิด ชาติประจำเดือนเกิด ภูมิลำเนา ที่อยู่ปัจจุบัน สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ประวัติการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจในปัจจุบัน ประวัติการสูบบุหรี่ในอดีต ประวัติการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน การออกกำลังกาย นอนหลับพักผ่อน และการดื่มสุรา 2) ความรู้เรื่องโรคระบบทางเดินหายใจ ในการดูแลสุขภาพในปัจจุบัน จำนวน 10 ข้อ และ 3) ความรู้เกี่ยวกับการนำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 8 ข้อ แบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุขจำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยหาค่า KR.21 ตามวิธีการของ Kuder-Richardson Method [5] ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.904

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการทำงาน ข้อมูลสุขภาพ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และความรู้ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์นำความรู้ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบันในการดูแลสุขภาพโรคระบบทางเดินหายใจมาเปรียบเทียบกับการใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่ การระบุหน่วยวิเคราะห์ การจัดหมวดหมู่และการตีความ

## ผลการวิจัย

### 1. ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปพบว่าร้อยละ 65.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.2 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 31.4 เกิดช่วงเดือนตุลาคม เดือนพฤศจิกายน เดือนธันวาคม และมีธาตุประจำเดือนเกิดคือธาตุดิน ร้อยละ 68.6 ภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 54.3 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน ร้อยละ 52.4 มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.2 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 35.3 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ส่วนใหญ่ร้อยละ 89.6 ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.1 ไม่เคยมีประวัติการสูบบุหรี่ในอดีต ร้อยละ 85.8 ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 77.1 ออกกำลังกายนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 49.5 นอนหลับ 5-6 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 35.3 ดื่มน้ำวันละ 5-6 แก้วต่อวัน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

| ข้อมูล                                  | กลุ่มตัวอย่าง |        |
|-----------------------------------------|---------------|--------|
|                                         | จำนวน         | ร้อยละ |
| <b>เพศ</b>                              |               |        |
| ชาย                                     | 36            | 34.3   |
| หญิง                                    | 69            | 65.7   |
| <b>อายุ</b>                             |               |        |
| 21-30 ปี                                | 24            | 22.9   |
| 31-40 ปี                                | 58            | 55.2   |
| 41-50 ปี                                | 19            | 18.1   |
| 51-60 ปี                                | 4             | 3.8    |
| <b>ช่วงเดือนเกิด</b>                    |               |        |
| เดือนมกราคม เดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคม | 25            | 23.8   |
| เดือนเมษายน เดือนพฤษภาคม เดือนมิถุนายน  | 26            | 24.8   |
| เดือนกรกฎาคม เดือนสิงหาคม เดือนกันยายน  | 21            | 20.0   |
| เดือนตุลาคม เดือนพฤศจิกายน เดือนธันวาคม | 33            | 31.4   |
| <b>ธาตุประจำเดือนเกิด</b>               |               |        |
| ธาตุดิน                                 | 33            | 31.4   |
| ธาตุน้ำ                                 | 21            | 20.0   |
| ธาตุลม                                  | 26            | 24.8   |
| ธาตุไฟ                                  | 25            | 23.8   |
| <b>ภูมิลำเนา</b>                        |               |        |
| ภาคเหนือ                                | 14            | 13.3   |
| ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ                   | 72            | 68.6   |
| ภาคกลาง                                 | 7             | 6.7    |
| ภาคตะวันออก                             | 4             | 3.8    |
| ภาคตะวันตก                              | 3             | 2.8    |
| ภาคใต้                                  | 5             | 4.8    |

ตารางที่ 1 (ต่อ)

| ข้อมูล                                                              | กลุ่มตัวอย่าง |        |
|---------------------------------------------------------------------|---------------|--------|
|                                                                     | จำนวน         | ร้อยละ |
| <b>ที่อยู่ปัจจุบัน</b>                                              |               |        |
| ภาคเหนือ                                                            | 10            | 9.5    |
| ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ                                               | 57            | 54.3   |
| ภาคกลาง                                                             | 14            | 13.3   |
| ภาคตะวันออก                                                         | 17            | 16.2   |
| ภาคตะวันตก                                                          | 5             | 4.8    |
| ภาคใต้                                                              | 2             | 1.9    |
| <b>สถานภาพ</b>                                                      |               |        |
| โสด                                                                 | 55            | 52.4   |
| สมรส                                                                | 42            | 40.0   |
| หย่าร้าง                                                            | 3             | 2.8    |
| อื่น ๆ เช่น พระภิกษุ เป็นต้น                                        | 5             | 4.8    |
| <b>ระดับการศึกษา</b>                                                |               |        |
| ไม่ได้รับการศึกษา                                                   | 1             | 0.9    |
| ต่ำกว่าปริญญาตรี                                                    | 15            | 14.3   |
| ปริญญาตรี                                                           | 81            | 77.2   |
| สูงกว่าปริญญาตรี                                                    | 8             | 7.6    |
| <b>อาชีพ</b>                                                        |               |        |
| ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ                                               | 25            | 23.9   |
| ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของธุรกิจ                                  | 16            | 15.2   |
| เกษตรกร/ประมง                                                       | 3             | 2.8    |
| พนักงานบริษัท                                                       | 37            | 35.3   |
| นักเรียน/นักศึกษา                                                   | 1             | 0.9    |
| อื่น ๆ เช่น ไม่มีงานทำ เป็นต้น                                      | 23            | 21.9   |
| <b>ประวัติการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจในปัจจุบัน</b> |               |        |
| ไม่มี                                                               | 94            | 89.6   |
| ไข้หวัด                                                             | 5             | 4.8    |
| เจ็บทรวงอก แน่นหน้าอก                                               | 1             | 0.9    |
| มีเสมหะ                                                             | 2             | 1.9    |
| ไอมีเสมหะเหนียวสีเหลืองบ้างเขียวบ้าง                                | 1             | 0.9    |
| หายใจมีเสียงดังหวีด                                                 | 2             | 1.9    |
| <b>ประวัติการสูบบุหรี่ในอดีต</b>                                    |               |        |
| ไม่เคย                                                              | 83            | 79.1   |
| เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 10-15 ปี                                    | 2             | 1.9    |
| เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 16-20 ปี                                    | 15            | 14.3   |
| เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 21-25 ปี                                    | 3             | 2.8    |
| เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 26-30 ปี                                    | 2             | 1.9    |

ตารางที่ 1 (ต่อ)

| ข้อมูล                               | กลุ่มตัวอย่าง |        |
|--------------------------------------|---------------|--------|
|                                      | จำนวน         | ร้อยละ |
| <b>ประวัติการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน</b> |               |        |
| ไม่สูบ                               | 90            | 85.8   |
| สูบวันละ 1-5 มวน                     | 3             | 2.8    |
| สูบวันละ 6-10 มวน                    | 4             | 3.8    |
| สูบวันละ 11-15 มวน                   | 2             | 1.9    |
| สูบวันละ 16-20 มวน                   | 6             | 5.7    |
| <b>การออกกำลังกาย</b>                |               |        |
| เป็นประจำ                            | 17            | 16.2   |
| นาน ๆ ครั้ง                          | 81            | 77.1   |
| ไม่เคยเลย                            | 7             | 6.7    |
| <b>นอนหลับพักผ่อน</b>                |               |        |
| 1-2 ชั่วโมงต่อวัน                    | 2             | 1.9    |
| 3-4 ชั่วโมงต่อวัน                    | 0             | 0.0    |
| 5-6 ชั่วโมงต่อวัน                    | 52            | 49.5   |
| 7-8 ชั่วโมงต่อวัน                    | 45            | 42.9   |
| มากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน              | 6             | 5.7    |
| <b>การดื่มน้ำ</b>                    |               |        |
| 1-2 แก้วต่อวัน                       | 1             | 0.9    |
| 3-4 แก้วต่อวัน                       | 12            | 11.4   |
| 5-6 แก้วต่อวัน                       | 37            | 35.3   |
| 7-8 แก้วต่อวัน                       | 31            | 29.5   |
| มากกว่า 8 แก้วต่อวัน                 | 24            | 22.9   |

## 2. การวิเคราะห์ความรู้เรื่องโรคระบบทางเดินหายใจในการดูแลสุขภาพในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ความรู้เรื่องโรคระบบทางเดินหายใจในการดูแลสุขภาพในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 92.4 ทราบถึงการทำหน้าที่ของระบบหายใจ มีหน้าที่นำอากาศจากภายนอกเข้าสู่ปอด เพื่อการแลกเปลี่ยนแก๊สออกซิเจนกับแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ และเรื่องการป้องกันตนจากการติดเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจในการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อย ๆ หรือล้างด้วยแอลกอฮอล์ ให้อยู่ห่างจากบุคคลอื่นไม่ควรอยู่ร่วมกันหรือใกล้ชิดกัน ไม่สัมผัสสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ปิดปากปิดจมูกทุกครั้งเวลาไอหรือจาม เป็นต้น ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 48.6 ไม่ทราบเรื่องสัญญาณของโรคปอดอักเสบว่ามีอาการหลักของโรค คือ มีไข้สูง ไอ เจ็บหน้าอก หายใจลำบาก เหนื่อยหอบผิดปกติ รongลงมา ร้อยละ 44.8 ไม่ทราบเรื่องแนวทางการรักษาโรคระบบทางเดินหายใจด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันว่าเน้นให้การรักษาตามความเหมาะสม แพทย์จะพิจารณาวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายตามภาวะของผู้ป่วยเป็น โดยปรับระดับประคองตามอาการ ตามสาเหตุ เช่น การให้ยาปฏิชีวนะ การผ่าตัด รั้งสิริกษา เคมีบำบัด การให้ยาขยายหลอดลม ยาสเตียรอยด์ ยาต่อต้านการแพ้ เป็นต้น (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความรู้เรื่องโรคระบบทางเดินหายใจในการดูแลสุขภาพในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

| ข้อมูล                                                                                                                                                                                                             | ทราบ  |        | ไม่ทราบ |        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|---------|--------|
|                                                                                                                                                                                                                    | จำนวน | ร้อยละ | จำนวน   | ร้อยละ |
| 1. ท่านทราบหรือไม่ว่าระบบทางเดินหายใจแบ่งออกตามโครงสร้างได้ เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบน ประกอบด้วย อวัยวะที่เกี่ยวข้อง กล่องเสียงขึ้นไป ได้แก่ จมูก, คอหอย และส่วนล่าง ประกอบด้วย กล่องเสียง, หลอดคอ, หลอดลมใหญ่ และปอด | 75    | 71.4   | 30      | 28.6   |
| 2. ท่านทราบหรือไม่ว่าการทำหน้าที่ของระบบหายใจ มีหน้าที่นำอากาศจากภายนอกเข้าสู่ปอด เพื่อการแลกเปลี่ยนแก๊สออกซิเจนกับแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์                                                                            | 97    | 92.4   | 8       | 7.6    |

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

| ข้อมูล                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ทราบ  |        | ไม่ทราบ |        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|---------|--------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | จำนวน | ร้อยละ | จำนวน   | ร้อยละ |
| 3. ท่านทราบถึงช่องทางการติดต่อเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจหรือไม่ว่าสามารถติดต่อได้หลายทาง เช่น การไอ จาม หรือหายใจรดกัน เสมหะ น้ำมูก น้ำลาย ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดสุดลมหายใจเข้าไปก็จะติดเชื้อได้ การสัมผัสกับน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วยโดยตรง จากการดูแลใกล้ชิดกับผู้ป่วย การสัมผัสกับสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วย เช่น เสื้อผ้า ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว แก้วน้ำ ช้อน จาน ชาม ของเล่น หนังสือ ฯลฯ หรือสิ่งสาธารณะที่เปื้อนเชื้อโรค เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ราวโหนรถเมล์ เป็นต้น | 96    | 91.4   | 9       | 8.6    |
| 4. ท่านทราบถึงเชื้อโรคที่ทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจหรือไม่ว่า ส่วนมากพบสาเหตุจากการติดเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา โปรโตซัว รวมถึงสารพิษ สารเคมี และการเกิดเนื้องอก มะเร็ง                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 75    | 71.4   | 30      | 28.6   |
| 5. ท่านทราบถึงอาการของโรคระบบทางเดินหายใจที่สามารถหายเองได้โดยไม่ต้องไปพบแพทย์หรือไม่ เช่น มีไข้ น้ำมูกใส ต่อมามีอาการไอ เริ่มต้นมักจะไอแห้ง ๆ แล้ว ตามมาด้วยไอมีเสมหะขาวใสหรือเหลือง ขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อโรคที่ก่อให้เกิดอาการ ส่วนใหญ่จะมีอาการอยู่ประมาณ 5-7 วัน ก็จะหายเป็นปกติ                                                                                                                                                                                | 80    | 76.2   | 25      | 23.8   |
| 6. ท่านทราบหรือไม่ว่าเมื่อมีอาการไอเรื้อรัง ไม่หายภายใน 2 สัปดาห์ เจ็บคอ มีน้ำมูกเขียวเหลืองร่วม และสงสัยว่าอาจเป็นปอดอักเสบร่วมด้วย อาการอื่น ๆ เช่น ท้องเสีย คือ อาการที่ท่านต้องไปพบแพทย์ทันที                                                                                                                                                                                                                                                                     | 72    | 68.6   | 33      | 31.4   |
| 7. ท่านทราบถึงสัญญาณของโรคปอดอักเสบ หรือไม่ว่ามีอาการหลักของโรค คือ มีไข้สูง ไอ เจ็บหน้าอก หายใจลำบาก เหนื่อยหอบผิดปกติ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 54    | 51.4   | 51      | 48.6   |
| 8. ท่านทราบถึงแนวทางการรักษาโรคระบบทางเดินหายใจด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันหรือไม่ ว่าเน้นให้การรักษามาตามความเหมาะสม แพทย์จะพิจารณาวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายตามภาวะที่ผู้ป่วยเป็น โดยประคับประคองตามอาการ ตามสาเหตุ เช่น การให้ยาปฏิชีวนะ การผ่าตัด รังสีรักษา เคมีบำบัด การให้ยาขยายหลอดลม ยาสเตียรอยด์ ยาต่อต้านการแพ้ เป็นต้น                                                                                                                           | 58    | 55.2   | 47      | 44.8   |
| 9. ท่านทราบถึงการป้องกันตนจากการติดเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจในการแพทย์แผนปัจจุบันหรือไม่ เช่น การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อยๆหรือล้างด้วยแอลกอฮอล์ ให้อยู่ห่างจากบุคคลอื่นไม่ควรอยู่ร่วมกันหรือใกล้ชิดกัน ไม่สัมผัสสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ปิดปากปิดจมูกทุกครั้งเวลาไอหรือจาม เป็นต้น                                                                                                                                                                                | 97    | 92.4   | 8       | 7.6    |
| 10. ท่านทราบถึงการปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจหรือไม่ เช่น พักผ่อนให้เพียงพอ ดื่มน้ำอุ่นบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ควั่น กลิ่นฉุน ควั่นบุหรี่ สารเคมี ฝุ่น สารระคายเคืองต่าง ๆ อากาศเย็นและแห้ง หมั่นทำร่างกายให้อบอุ่นด้วยการสวมเสื้อผ้าที่เหมาะสม ปฏิบัติตามแพทย์สั่ง                                                                                                                                                                               | 93    | 88.6   | 12      | 11.4   |

## 3. การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการนำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ

ผลของการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการนำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.6 ทราบถึงยาสมุนไพรเดี่ยวสามารถนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ฟ้าทะลายโจร มะนาว หัวหอม ขิง ตะไคร้ เปราะหอม มะขามป้อม มะแว้ง มะขาม เป็นต้น รองลงมาคือ ร้อยละ 65.7 ทราบถึงเรื่องราวต่างๆทั้ง 4 ในร่างกายของมนุษย์ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยในทฤษฎีความสมดุลของธาตุต่าง ๆ ในร่างกาย เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.3 ไม่ทราบว่าอาการ ปัสสาวะ (ปอด) พิการ ในคัมภีร์แพทย์แผนไทยทำให้มีอาการดุจไข้พิษกาฬขึ้นในปอด ให้ร้อนในอก กระหายน้ำ ให้หอบจนโครจลด กินน้ำจืดปอดลอยจึงหายอยาก อาการดังนี้ เป็นโรคระบบทางเดินหายใจที่ต้องไปพบแพทย์ทันที รองลงมา ร้อยละ 73.3 ไม่ทราบเรื่องอาการเสมหะพิการในคัมภีร์

การแพทย์แผนไทย ทำให้รับประทานอาหารไม่รู้สึก สะบັตร้อนสะท้านหนาว จับไข้เป็นเวลา ลงเป็นโลหิต ลงเป็นเสมหะเน่า  
อาการดังนี้เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ (ตารางที่ 3)

**ตารางที่ 3** ความรู้เกี่ยวกับการนำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ

| ข้อมูล                                                                                                                                                                                                                                              | ทราบ  |        | ไม่ทราบ |        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|---------|--------|
|                                                                                                                                                                                                                                                     | จำนวน | ร้อยละ | จำนวน   | ร้อยละ |
| 1. ท่านทราบถึงการนำเอาการแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจหรือไม่                                                                                                                                                                | 53    | 50.5   | 52      | 49.5   |
| 2. ท่านทราบถึงธาตุทั้ง 4 ในร่างกายของมนุษย์ตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย ในทฤษฎีความสมดุลของธาตุต่าง ๆ ในร่างกายหรือไม่ว่ามีอะไรบ้าง เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นต้น                                                                                           | 69    | 65.7   | 36      | 34.3   |
| 3. ท่านทราบถึงอาการของธาตุพิการ เนื่องจากการ กำเริบ หย่อน พิการ ของ เสมหะ ปิตตะ วาตะในคัมภีร์แพทย์แผนไทย ซึ่งเกิดจากการขาดความสมดุลของธาตุต่าง ๆ หรือไม่                                                                                            | 29    | 27.6   | 76      | 72.4   |
| 4. ท่านทราบถึงอาการเสมหะพิการในคัมภีร์การแพทย์แผนไทยหรือไม่ว่าทำให้ รับประทานอาหารไม่รู้สึก สะบັตร้อนสะท้านหนาว จับไข้เป็นเวลา ลงเป็นโลหิต ลงเป็นเสมหะเน่า อาการดังนี้เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ                                                       | 28    | 26.7   | 77      | 73.3   |
| 5. ท่านทราบถึงอาการ บัปผาสั่ง (ปอด) พิการ ในคัมภีร์แพทย์แผนไทยหรือไม่ว่า ทำให้มีอาการไอหอบเหนื่อยขึ้นในปอด ให้อ่อนในอก กระหายน้ำ ให้หอบจนโครงกลด กินน้ำจนปอดลอยจึงหายอยาก อาการดังนี้ เป็นโรคระบบทางเดินหายใจที่ต้องไปพบแพทย์ทันที                  | 27    | 25.7   | 78      | 74.3   |
| 6. ท่านทราบหรือไม่ว่าการวินิจฉัยการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยเป็นแบบองค์รวมไม่ได้พิจารณาจากความสมดุลของธาตุอย่างเดียว ซึ่งได้แก่ จิตใจ สังคม สภาพแวดล้อมและจิตวิญญาณ เป็นต้น                                                                      | 39    | 37.1   | 66      | 62.9   |
| 7. ท่านรู้จักยาสมุนไพรไทยในยาสามัญประจำบ้านแผนไทยที่นำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจบ้างหรือไม่ เช่น ยามหานิลแห้งทอง ยาเขียวหอม ยาอัมฤคยาที่ ยาประสมมะแว้ง ยาจันทร์ลีลา ยาตรีหอม ยาประสมจันทน์แดง ยากวาดแสงหมึก ยาประสมเปราะใหญ่ เป็นต้น | 55    | 52.4   | 50      | 47.6   |
| 8. ท่านรู้จักยาสมุนไพรเดี่ยวที่สามารถนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจบ้างหรือไม่ เช่น ฟ้าทะลายโจร มะนาว หัวหอม ขิง ตะไคร้ เปราะหอม มะขามป้อม มะแว้ง มะขาม เป็นต้น                                                                        | 93    | 88.6   | 12      | 11.4   |

#### 4. การวิเคราะห์นำความรู้ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งการแพทย์แผนไทย และการแพทย์แผนปัจจุบันในการดูแลสุขภาพโรคระบบทางเดินหายใจมาเปรียบเทียบกัน

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่อง สาเหตุ ระบบ โครงสร้าง และความเป็นมาของการเกิดโรคของระบบทางเดินหายใจของประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่แล้วประชาชนรู้จักเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจจากการแพทย์แผนปัจจุบันมากกว่าจากการแพทย์แผนไทย ไม่ว่าจะเป็นระบบโครงสร้างของระบบทางเดินหายใจ สาเหตุจากการเกิดโรค อาการของโรค ความรุนแรงของโรค

2. ความรู้ความเข้าใจเรื่อง การตรวจ การวินิจฉัยโรคของระบบทางเดินหายใจของประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่แล้วประชาชนสามารถสังเกตอาการได้เองจากความรู้ความเข้าใจจากสื่อต่าง ๆ ด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันว่า อาการโรคระบบทางเดินหายใจนั้น ต้องมีอาการอย่างไรแบบไหนจะหายเองได้และแบบไหนต้องไปพบแพทย์ แต่เมื่อกล่าวถึงอาการของโรคในแบบทางการแพทย์แผนไทยส่วนใหญ่ไม่ทราบและไม่มีความรู้ในรูปแบบของการแพทย์แผนไทย ไม่ว่าจะเป็นอาการที่หายเองได้หรืออาการที่รุนแรงที่ต้องไปพบแพทย์

3. ความรู้ความเข้าใจเรื่อง การรักษาโรคของระบบทางเดินหายใจของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ทราบถึงแนวทางการรักษาโรคระบบทางเดินหายใจด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันว่า เน้นให้การรักษาตามความเหมาะสม แพทย์จะพิจารณาวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายตามภาวะที่ผู้ป่วยเป็น โดยประคับประคองตามอาการ ตามสาเหตุ เช่น การให้ยาปฏิชีวนะ การผ่าตัด รังสีรักษา

เคมีบำบัด การให้ยาขยายหลอดลม ยาสเตียรอยด์ ยาต่อต้านการแพ้ เป็นต้น แต่ไม่ทราบว่าการแพทย์แผนไทยเป็นแบบองค์รวมไม่ได้พิจารณาจากความสมดุลของธาตุอย่างเดียว ซึ่งได้แก่ จิตใจ สังคม สภาพแวดล้อมและจิตวิญญาณ เป็นต้น และรู้จักยาสมุนไพรเดี่ยวที่สามารถนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น พืชทะเลยาโจร มะนาว หัวหอม ขิง ตะไคร้ เปราะหอม มะขามป้อม มะแว้ง มะขาม เป็นต้น มากกว่ายาสมุนไพรไทยที่เป็นยาสามัญประจำบ้านแผนไทยที่นำมาใช้ในการดูแลสุขภาพในโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ยามหานิลแห้งทอง ยาเขียวหอม ยาอัมฤคยาที่ ยาประสะมะแว้ง ยาจันทร์ลีลา ยาตรีหอม ยาประสะจันทร์แดง ยากวาดแสงหมึก ยาประสะเปราะใหญ่ เป็นต้น

4. ความรู้ความเข้าใจเรื่อง การส่งเสริมและการป้องกันโรคของระบบทางเดินหายใจของประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ทราบถึงการป้องกันตนจากการติดเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจในการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อย ๆ หรือล้างด้วยแอลกอฮอล์ ให้อยู่ห่างจากบุคคลอื่นไม่ควรอยู่ร่วมกันหรือใกล้ชิดกัน ไม่สัมผัสสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ปิดปากปิดจมูกทุกครั้งเวลาไอหรือจาม เป็นต้น และการปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น พักผ่อนให้เพียงพอ ดื่มน้ำอุ่นบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ควั่น กลืนฉุน ควั่นบุหรี่ยี่ สารเคมี ผุ่น สารระคายเคืองต่าง ๆ อาภาสเย็นและแห้ง หมั่นทำร่างกายให้อบอุ่นด้วยการสวมเสื้อผ้าที่เหมาะสม ปฏิบัติตามแพทย์สั่ง เนื่องด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันทำให้ประชาชนรับสื่อและความรู้มากขึ้นในเรื่องโรคระบบทางเดินหายใจ เพื่อจะได้ดูแลสุขภาพตนเองและคนที่รักมากขึ้นกว่าในอดีต แต่การแพทย์แผนไทยก็ยังไม่ค่อยได้ถูกนำมาใช้ร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันมากเท่าที่ควร

### สรุปและอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีสถานภาพโสด และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการดูแลสุขภาพและติดตามข้อมูลด้านสุขภาพในระดับสูง ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจในด้านการแพทย์แผนปัจจุบันมากกว่าการแพทย์แผนไทย อย่างไรก็ตามในส่วนของการแพทย์แผนไทย พบว่ามีเพียงด้านเดียวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรเดี่ยวในการดูแลสุขภาพและบรรเทาอาการของโรคระบบทางเดินหายใจ ดังนั้นในการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้มากขึ้น ควบคู่ไปกับการเผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์แผนปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนว่าการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทยมีลักษณะ จุดเด่น และการประยุกต์ใช้แตกต่างกันอย่างไร เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทั้งสองด้านอย่างครบถ้วน จะนำไปสู่การบูรณาการในการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาของดวงจันทร์ ครองยุติ อนุชา เพียรชนะ และเผ่าไทย วงศ์เหลา [6] ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการแพทย์แผนไทยของประชาชนในสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี แรงสนับสนุนจากครอบครัว การได้รับข้อมูลข่าวสารการแพทย์แผนไทย ความเชื่อเรื่องการแพทย์แผนไทย ทศนคติต่อการแพทย์แผนไทยโดยตัวแปรทั้ง 5 ตัว ร่วมกันสามารถอธิบายความแปรผันของพฤติกรรมการใช้บริการแพทย์แผนไทยของประชาชนในสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 65.10 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .373 [6] และสอดคล้องกับการศึกษาของเล้ง ตาแห ปานชนก ภูเดช วิทวัส หมออี และกุสุมาลย์ น้อยผา [7] ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับสูงร้อยละ 77.78 มีเจตคติอยู่ในระดับดีร้อยละ 96.38 และมีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงร้อยละ 73.39 และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมมีดังนี้ 1) อายุ อาชีพ และประสบการณ์การใช้พืชสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) อาชีพ และประสบการณ์การใช้พืชสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การใช้พืชสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 [7] และการศึกษาของรัชณี จันทร์เกษ ณิชชา พัฒนงนุกิจ กนกรัตน์ ยศไกร และวราภรณ์ นิลเพชร [8] ที่พบว่า 1) สถานการณ์ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการนำสมุนไพรดูแลสุขภาพตนเองจากโควิด-19 ทางสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระที่ผลิตทางสื่อต่าง ๆ เดิมประชาชนไทยมักเป็นผู้รับสารที่เป็นผู้รอข่าวสารที่ส่งมา (Passive audience) แต่เหตุการณ์ครั้งนี้บทบาทกลายเป็นผู้แสวงหาข่าวสารด้วยตนเอง (Active audience) เนื่องจากเห็นว่าปัญหาจากโควิด-19 เป็นเรื่องใกล้ตัวและรุนแรง จึงไขว่คว้าหาความรู้และร่วมมือปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้รับทางสื่อออนไลน์ 2) แรงจูงใจการแบ่งปันข้อมูล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 92.5) แยกทางด้านพบว่า ด้านความคาดหวังการแลกเปลี่ยนข้อมูลแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 85.9) ด้านการเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้ที่นำสมุนไพรดูแลสุขภาพตนเองจากโควิด-19 อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 85.8) ด้านความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน อยู่ในระดับมาก

(ร้อยละ 83.2) และความรู้ที่คิดว่าตนมีความสามารถอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 82.7) และ 3) การสำรวจความรอบรู้ทางสุขภาพ พบว่าคนไทยสามารถเข้าถึงพื้นฐานความรู้ด้านสุขภาพ ที่นำไปสู่การวิเคราะห์และตัดสินใจด้านสุขภาพที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 95.3) เป็นความมุ่งหวังการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรรักษาโรคของประชาชน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จัดทำแผนการส่งเสริมสุขภาพที่เน้นความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย
2. จัดทำสื่อที่เหมาะสมต่อความรู้ในปัจจุบันของประชาชนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน
3. จากการขาดความรู้ความเข้าใจมากที่สุดคือประชาชนยังไม่รู้จักการแพทย์แผนไทยมากพอทำอย่างไรการแพทย์แผนไทยจึงจะเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น และทำให้ได้รับประโยชน์ด้วยการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองและคนในครอบครัวได้มากกว่าแค่การใช้สมุนไพรเดี่ยวอย่างเดียว

#### ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งศึกษาเชิงลึกทั้งประเด็นการแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบัน และศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายที่สามารถนำความรู้ทางด้านการแพทย์ทั้งแผนไทยและแผนปัจจุบันไปใช้จริงต่อชีวิตประจำวันเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจ
2. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารหรือรูปแบบสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยให้มากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และหรือความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ ระหว่างสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั้งด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน

### เอกสารอ้างอิง

- [1] World Health Organization South-East Asia Thailand. Coronavirus disease (COVID-19) questions and answers. [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 17 เมษายน 2563]. เข้าถึงได้จาก <https://www.who.int/Thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19>.
- [2] Martono, Fatmawati, F., Mulyanti, S. Risk factors associated with the severity of COVID-19. Malays J Med Sci. 2023; 30:84-92.
- [3] กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. คู่มือเวชปฏิบัติแผนไทย กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2558.
- [4] Yamane T. Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ED). New York: Harper and Row Publication; 1973.
- [5] ยุทธ ไกยวรรณ. การสร้างเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ; 2550.
- [6] ดวงจันทร์ ครองยุติ, อนุชา เพียรชนะ และเผ่าไทย วงศ์เหลา. พฤติกรรมการใช้บริการแพทย์แผนไทยของประชาชนในสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2560; 6:18-29.
- [7] มุเล้ง ตาแห, ปานชนก ภูเดช, วิทวัส หมาอี และกุสุมาลย์ น้อยผา. ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้พืชสมุนไพรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของชาวมุสลิม ตำบลตะโปนเยาะ อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2566; 16:15-28.
- [8] รัชนี จันทร์เกษ, ณัฏชา พัฒนานุกิจ, กนกรัตน์ ยศไกร และวราภรณ์ นิลเพ็ชร. ความรอบรู้ทางสุขภาพและการแบ่งปันข้อมูลในการนำสมุนไพรดูแลสุขภาพตนเองจากโควิด-19 ทางสื่อสังคมออนไลน์ของประชากรไทย พ.ศ. 2565. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2566; 32:428-436.